

תפילה של ראש השנה

זכרנו לחיים

כתב הטור: ותקנו להוסיף בברכת מגן "זכרנו לחיים", כי בחיים נופל לשון "זכירה", דכתיב (יחזקאל יח, כו) "ובשוב רשע מרשעתו", "כל פשעיו אשר עשה לא יזכרו לו בצדקתו אשר עשה יחיה" (שם פס' כב). וכתיב "זכירה" באברהם, דכתיב (תהלים קה.מה) "כי זכר את דבר קדשו וגו'". לפיכך תיקנו 'זכירה' במגן אברהם. כתב ה"בית יוסף": ותיקנו להוסיף בברכת מגן "זכרנו" כי בחיים נופל לשון זכירה וכו'. פירוש, תיקנו בברכת מגן "זכרנו לחיים", מפני שב"חיים" נופל לשון "זכירה", וכתיב "זכירה" באברהם, והוא כאילו כתוב באברהם "חיים". ובראש השנה אנו צריכין להתפלל על החיים, לפיכך בברכת מגן שהיא ברכת אברהם תיקנו להתפלל על החיים במלת "זכירה", ולכן אנו אומרים "זכרנו לחיים". ומה שכתב כי ב"חיים" נופל לשון 'זכירה' דכתיב "ובשוב רשע מרשעתו וגו' הוא יחיה". אף על גב דלא כתיבה 'זכירה' בהאי קרא, מדכתיב בקרא דלעיל מיניה (פס' כד) "ובשוב צדיק מצדקתו ועשה עול וגו' כל צדקותיו אשר עשה לא תזכרנה", משמע ממילא דבשוב רשע מרשעתו תזכרנה צדקותיו.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות ראש השנה"

קבלת עול מלכות שמים, להתכופף לפני מלכו של עולם בתפילות ראש השנה אנו מבקשים: "מלך על כל העולם כולו בכבודך". מקשה הט"ז: לשם מה כפל הלשון: כל העולם כולו? ותרץ הגאון, שישנו הבדל בין מלך למושל. מלך שואב את כוחו מכוח העם, האנשים מצד עצמם רוצים להמליכו. מושל הוא מי שמולך בכוח, מבלי שאיש רוצה בו. על הקב"ה נאמר: "כי לה' המלוכה ומושל בגוים", עם ישראל ממליכים אותו ומקבלים אותו עליהם ברצון, ואילו על הגוים הוא מושל בכוח, מבלי שירצו בכך. בראש השנה אנו מתפללים: "מלך על כל העולם", אנו רוצים שכל העולם יכיר במלכות ה', אפילו הגוים. אנו רוצים שאפילו הם יקבלו על עצמם את עול מלכות מרצון. ואנו מוסיפים לבקש: "העולם כולו", לגבי כל מה שנראה לאדם כנוסיונות, כצרות וכמכות, כי גם אז צריך להמשיך לאהוב את ה' ולהמליכו עליו.

ספר "שש באמרתך אלול ר"ה"

"ובכן תן פחדך ה' אלוֹקינו על כל מעשיך"

בתפילת ראש השנה אנו מבקשים שהקב"ה יתגלה בעולם כולו, ושכל הברואים יכירו במלכותו. לכאורה, מדוע אנו מתפללים על כך? הרי הקב"ה הוא מלך העולם גם בלי שנבקש. אלא שהבקשה אינה שהקב"ה

יהיה מלך, אלא שאנחנו נהיה ראויים לקבל את מלכותו. ראש השנה אינו רק יום של דין על מעשינו, אלא יום שבו האדם שואל את עצמו: האם אני חי מתוך שליחות? האם המעשים שלי מבטאים את רצון ה'? האם אני נותן מקום למלכות שמים בחיי היומיום? חז"ל אומרים: "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם". באמצעות אמירת פסוקי המלכויות אנו ממליכים את ה' מחדש בלבנו. המלכות האמיתית מתחילה בפנים, כאשר האדם משנה את דרכיו, מתקן את מידותיו ומקבל עליו הנהגה חדשה. לכן עיקר עבודת ראש השנה היא לא רק לבקש שנה טובה, אלא להיות אדם טוב יותר בשנה החדשה. כאשר כל אחד מאיתנו מוסיף מעט אור, חסד, תפילה ותיקון, העולם כולו מתקרב לגילוי מלכות ה'.

המלקט

ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך

רוב התפילות ביום ראש השנה עוסקות במלכות שמים, ובבקשות לגילוי כבוד ה' במהרה. אכן, צרכי עמך מרובים, ולעתים מתוך השקיעות של כל אחד בצרותיו ובבקשותיו הפרטיות, אנו שוכחים את העקר, "תן פחדך על כל מעשיך וכו'", וידע כל פעול כי אתה פעלתו! בספר שער יששכר מובא, שפעם דרש רבי שמעלקה מניקלשבורג קודם התקיעות, ואמר כך: אנו רואים כאן את המוני בית ישראל עומדים ובוכים לפני ה', בתחנונים ובדמעות שליש, ונשאלת השאלה, איך יתכן שהמשיח עדיין לא הגיע לאחר כל התפילות הללו? התשובה היא, אמר רבי שמעלקה, שבמעט אין מי שמבקש על מלכות שמים! כל אחד עסוק בחייו וברצונותיו האישיים, ועל זה נסבות רב תפילותיו. דבר זה נרמז בפסוק בשמואל (א כ, כז): מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם. מדוע לא בא משיח בן ישי? למרות שבשני ימי ראש השנה, גם תמול גם היום, עם ישראל שופכים ליבם בתפילה? והתשובה היא: אל הלחם! בגלל שכל תפילתם היא על הלחם, על פרנסה ברווח ונוחות אישית, ומה הפלא שעדיין לא בא בן ישי?

ספר "ומתוך האור ימים נוראים"

שלשה דברים מבטלים גזירה קשה

בפיוט "ונתנה תוקף" אומרים אנו: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". כלומר, סגולת דברים אלו לקרוע את גזר הדין הרע. ומקור זה הוא בירושלמי (תענית פ"ב, ה"א) אמר ר' לעזר שלשה דברים מבטלים את הגזירה הקשה, ואלו הן תפילה וצדקה ותשובה, ושלשתן מפסוק אחד (ד"ה ז) "ויכנעו עמי אשר שמי

תשובת הרשע, אתה מאזין בקרוב כי אני שוכן את דכא, ובזה אין דומה לך שיהיו בעלי תשובה יותר קרובים.

ספר "ברכת חיים" מועדים ב'

הלכות: הלכות ראש השנה

אוכלים ושותים ושמחים ביום טוב של ראש השנה, ויש נוהגים לאכול כל אותם פירות שהובאו על השלחן בליל ראש השנה לסימן טוב. ואין מתענים בראש השנה, ולא בשבת שובה. ומכל מקום לא ירבו באכילה ושתיה יותר מדאי, למען לא יקלו ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ל:): וגילו ברעדה, במקום גילה שם תהא רעדה. נוהגים לומר בסדר תשליך את לשון הזוהר הקדוש. הנשים אינן צריכות ללכת ל"תשליך", ושב ואל תעשה עדיף, כדי למנוע תערובת של אנשים ונשים יחדיו. **ספר ילקוט יוסף "מועדים"**

פתגם: גם אם נפלת שבע פעמים, קום בשמונה

פתגם חסידי

חקירה: קטן

מעשהו אינו מעשה כלל, או שהוא מעשה, ורק לא יכול לפעול קניין (קובץ הערות כט-א: קטן שיש לו דעת- לא יכול להקנות, קטן שאין לו דעת- אינו מעשה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: כוח התפילה

מסופר על יהודי ששאל את רבו: איך אדע שהתפילות שלי מתקבלות? השיב לו הרב: אם אחרי התפילה נעשית אדם טוב יותר, סבלני יותר וקרוב יותר לה', זו ההוכחה שהתפילה פעלה. התפילה משנה קודם כל את האדם המתפלל. **סיפור חסידי**

שבת שלום, שנה טובה

יצא לאור לרפואה שלימה: בנימין בן אסתר, יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סיון אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** אלגרין שמחה בת אמילי, רינה בת רחל קלוד שלמה בת זרמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'יזל יעל, שלמה בן מתה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'יזל, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרוגנה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל.

עליהם ויתפללו וישובו מדרכיהם הרעים". הקשה **המהרש"א** (ר"ה טז:): מדוע לא נקט הפייטן עוד דברים המקרעין גזר דין, שינוי השם ושנוי מקום, המובאים בש"ס בבלי. ותירץ, שלושה דברים אלו, מבטלים גם גזר דין שנגזר על האדם מפני חטאים שעשה, משא"כ שינוי השם ושינוי מקום, לא באים לשנות גזירה הבאה על חטא. וכן כתב בעל "יפה מראה" שינוי השם ושינוי מקום אינם מועילים, רק במי שגזרתו בלא חטא. כי שניהם נלמדים מאברהם ושרה, שגזירתם לא היתה על חטא. לכן נקט הפייטן דוקא "תשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. **ספר "אוצרות התורה אלול, ר"ה"**

אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו

ולכאורה, מה בין בקשתנו כ'בנים' לבקשתנו כ'עבדים', הרי אצל בנים אנו מבקשים "רחמנו" ואף אצל עבדים אנו אומרים "עינינו לך תלויות עד שתחננו", שגם היא בקשה לרחמים. ברם, יש שתי בחינות של רחמים. יש רחמים הנובעים ממדת הרחמים עצמה, היינו, שעל פי מעשיו של האדם ראוי הוא שינהגו עמו במדת הרחמים. אך יש רחמים שאינם תלויים במעשי האדם, ואדרבה, יתכן שלפי מעשיו אין הוא ראוי שיחוסו וירחמו עליו. אלו הם רחמי אב על בנו. מהותם של רחמים אלו, כרחם אב על בנים, שאין הם נובעים ובאים מן ההגיון והשכל אלא מתעוררים והומים, עולים וצפים מעצמם, מעמקי הלב, "המו מעי לו" (ירמיה לא. יט) וזהו שאנו מתפללים: **"אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים"**, בבחינה המופלאה של רחמי אב על בנו, רחמים שלמעלה ממדת הדין ולמעלה ממדת הרחמים. **"ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו"**, חנינה היא מדת הרחמים עצמה. ולכן כעבדים אין לנו זכות לבקש יותר מרחמים סתם.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות ראש השנה"

כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך להבין השייכות דאין דומה לך לשמיעת קול שופר, דאיתא במדרש, שמשה אמר "האזינו השמים ותשמע הארץ", וישעיהו אמר "שמעו שמים והאזינו ארץ". בשביל שהאזנה היא מקרוב ושמיעה היא מרחוק, ובשביל שמשה היה קרוב יותר אל השמים מלארץ, אמר אל השמים "האזינו", ואל הארץ "תשמע". אבל ישעיהו היה קרוב אל הארץ יותר מלשמים, לכן אמר שמים בלשון "שמעו", ולהארץ "האזינו". וידוע דהתקיעה היא רמז לצדיק שלא עוות כלום שאין בו שום פגם, ותרועה רמז לרשע שמלא שברים ופגמים, והקב"ה רוצה בתשובת רשעים, וידו פשוטה לקבל שבים ולקרוב אותם כל כך יותר מצדיקים גמורים, כמאמרם: במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד. וזה כי אתה שומע קול שופר, היינו הקול הפשוט, התקיעה אתה שומע מרחוק ומאזין תרועה אל

